

Strachem proti svobodě

Přednáší Urza
24. února
pro konferenci
Technologie...
...včera, dnes a zítra
na CEVRO Institutu.

www.urza.cz

O čem budeme mluvit?

- ❖ Velké inovace v historii lidstva
- ❖ Strach z neznámého; bubliny strachu
- ❖ Jak nepřijít o svobodu?
- ❖ Technologie svobody a nesvobody; neutralita

Zkrocení ohně, první nástroje

- ❖ Před statisíci lety se ze „zvířat“ stali „lidé“.
 - » Začali používat primitivní nástroje a oheň.

Zkrocení ohně, první nástroje

- ❖ Před statisíci lety se ze „zvířat“ stali „lidé“.
 - » Začali používat primitivní nástroje a oheň.
- ❖ Došlo k nevratnému narušení dřívějšího stavu.
 - » „Společnost“ se změnila víc než kdy předtím.

Zkrocení ohně, první nástroje

- ❖ Před statisíci lety se ze „zvířat“ stali „lidé“.
 - » Začali používat primitivní nástroje a oheň.
- ❖ Došlo k nevratnému narušení dřívějšího stavu.
 - » „Společnost“ se změnila víc než kdy předtím.
- ❖ Tehdy snad výjimečně nikdo nic nenamítal. 🎃
 - » Ti, kterým to vadilo, asi zůstali dál od ohně...

...i když 🎃

- ❖ Před desítkami tisíc let začali lidé plně mluvit.
 - » Byť zvuky se dorozumívali už dávno předtím.

- ❖ Před desítkami tisíc let začali lidé plně mluvit.
 - » Byť zvuky se dorozumívali už dávno předtím.
- ❖ Rozvoj řeči zásadně ovlivnil vývoj mozku.
 - » Dopady na společnost musely být obrovské.

- ❖ Před desítkami tisíc let začali lidé plně mluvit.
 - » Byť zvuky se dorozumívali už dávno předtím.

- ❖ Rozvoj řeči zásadně ovlivnil vývoj mozku.
 - » Dopady na společnost musely být obrovské.

- ❖ Snad ani tady si nikdo nestěžoval.
 - » V pomalém vývoji nepamatovali „staré dobré časy“.

Neolitická revoluce

- ❖ Před deseti tisíci lety se zrodili první zemědělci.
 - » Lidé se přestali přesouvat; zakládali pevná obydlí.

Neolitická revoluce

- ❖ Před deseti tisíci lety se zrodili první zemědělci.
 - » Lidé se přestali přesouvat; zakládali pevná obydlí.
- ❖ Lidé mohli poprvé vlastnit víc, než kolik unesli.
 - » Tím – a dělbou práce – vznikly nerovnosti moci.

Neolitická revoluce

- ❖ Před deseti tisíci lety se zrodili první zemědělci.
 - » Lidé se přestali přesouvat; zakládali pevná obydlí.
- ❖ Lidé mohli poprvé vlastnit víc, než kolik unesli.
 - » Tím – a dělbou práce – vznikly nerovnosti moci.
- ❖ Nostalgie po starých dobrých časech? Nevím.
 - » Snad ne; a beztak ještě neměli písmo, aby to zapsali.

- ❖ Před tisíci lety si lidé začali zapisovat...
 - » Zpočátku to byl dost vzácný jev; časem se rozrůstal.

- ❖ Před tisíci lety si lidé začali zapisovat...
 - » Zpočátku to byl dost vzácný jev; časem se rozrůstal.
- ❖ Znalost písma rozvíjí abstraktní myšlení.
 - » Mění se způsob uvažování; přibývá externí paměť.

- ❖ Před tisíci lety si lidé začali zapisovat...
 - » Zpočátku to byl dost vzácný jev; časem se rozrůstal.
- ❖ Znalost písma rozvíjí abstraktní myšlení.
 - » Mění se způsob uvažování; přibývá externí paměť.
- ❖ Kdo si stěžoval na písmo, to asi nezapsal...
 - » Leč už v antice vznikaly záznamy o zkažené mládeži.

Kolo

- ❖ Je zhruba (řádově) tak staré jako písmo.
 - » Umožnilo (nejen) převážet (řádově) větší náklady.

Kolo

- ❖ Je zhruba (řádově) tak staré jako písmo.
 - » Umožnilo (nejen) převážet (řádově) větší náklady.
- ❖ Kola umožnila i vývoj komplikovanějších strojů.
 - » Posunula také možnosti ve válečnictví...

Kolo

- ❖ Je zhruba (řádově) tak staré jako písmo.
 - » Umožnilo (nejen) převážet (řádově) větší náklady.
- ❖ Kola umožnila i vývoj komplikovanějších strojů.
 - » Posunula také možnosti ve válečnictví...
- ❖ Doplatili na to ti, které dobyly civilizace s koly.
 - » Ale vzali bychom proto dnes vynález kola zpět?

Peníze

- ❖ Jsou staré asi jako písmo či kolo až mladší.
 - » Mince jsou mladší než drahé kovy či mušle.

- ❖ Jsou staré asi jako písmo či kolo až mladší.
 - » Mince jsou mladší než drahé kovy či mušle.
- ❖ Peníze umožňují ekonomickou kalkulaci.
 - » Díky ní je možná masivní dělba práce, specializace.

- ❖ Jsou staré asi jako písmo či kolo až mladší.
 - » Mince jsou mladší než drahé kovy či mušle.

- ❖ Peníze umožňují ekonomickou kalkulaci.
 - » Díky ní je možná masivní dělba práce, specializace.

- ❖ Jejich špatný vliv řešili už Seneca, Cicero...
 - » Nejspíš nebyli první; a určitě ne poslední.

- ❖ Díky vynálezu kola vznikla spousta strojů.
 - » Od jednoduchých po složité; v průběhu tisíciletí.

- ❖ Díky vynálezu kola vznikla spousta strojů.
 - » Od jednoduchých po složité; v průběhu tisíciletí.
- ❖ Stroje nacházely uplatnění všude možně.
 - » Lidem výrazně zlepšovaly život; také „braly práci“.

- ❖ Díky vynálezu kola vznikla spousta strojů.
 - » Od jednoduchých po složité; v průběhu tisíciletí.
- ❖ Stroje nacházely uplatnění všude možně.
 - » Lidem výrazně zlepšovaly život; také „braly práci“.
- ❖ Vznikla tradice dělnického rozbíjení strojů.
 - » Protože nečetli Bastiata. 🎃

Industriální revoluce

- ❖ Pár set let zpátky došlo k masivní mechanizaci.
 - » Obrovskou část manuální práce nahradily stroje.

Industriální revoluce

- ❖ Pár set let zpátky došlo k masivní mechanizaci.
 - » Obrovskou část manuální práce nahradily stroje.
- ❖ Lidé se masivně přesouvali z venkova do měst.
 - » Rodiny byly rozdělovány, kontakt s přírodou klesal.

Industriální revoluce

- ❖ Pár set let zpátky došlo k masivní mechanizaci.
 - » Obrovskou část manuální práce nahradily stroje.
- ❖ Lidé se masivně přesouvali z venkova do měst.
 - » Rodiny byly rozdělovány, kontakt s přírodou klesal.
- ❖ Dětská práce se s tímto obdobím pojí dodnes.
 - » I když ji paradoxně industriální revoluce ukončila!

Internet

- ❖ Je tu s námi pár desítek let.
 - » Propojuje lidi po celém světě skoro rychlostí světla.

Internet

- ❖ Je tu s námi pár desítek let.
 - » Propojuje lidi po celém světě skoro rychlostí světla.
- ❖ Lidé žijí virtuální život; nový rozměr tribalismu.
 - » Za mě jde o technologii s duchovním přesahem.

Internet

- ❖ Je tu s námi pár desítek let.
 - » Propojuje lidi po celém světě skoro rychlostí světla.

- ❖ Lidé žijí virtuální život; nový rozměr tribalismu.
 - » Za mě jde o technologii s duchovním přesahem.

- ❖ *„Já bych všechny ty internety a počítače zakázala.“*
 - » Nemluvě o „dnešní mládeži“ a podobně...

Lidstvo a technologie

❖ Technologický pokrok nás stále posouvá.

Lidstvo a technologie

- ❖ Technologický pokrok nás stále posouvá.
- ❖ Přináší i problémy, které zvládáme.

Lidstvo a technologie

- ❖ Technologický pokrok nás stále posouvá.
- ❖ Přináší i problémy, které zvládáme.
- ❖ Lidstvo je na tom lépe a lépe.

Lidstvo a technologie

- ❖ Technologický pokrok nás stále posouvá.
- ❖ Přináší i problémy, které zvládáme.
- ❖ Lidstvo je na tom lépe a lépe.
- ❖ Bojíme se neznámého.
 - » Každá generace má pocit, že teď to bude fatální.

Moudro z Internetu

**Kdo tohle
nezažil...**

**...neměl
pořádné
dětství!**

Dobrá odpověď xD

**Kdo tohle
nezažil...**

**...neměl
pořádné
dětství!**

Strach

❖ Bojíme se neznámého; a strach se šíří davově.

Strach

- ❖ Bojíme se neznámého; a strach se šíří davově.
 - » Můžeme se „nakazit“; „žijeme“ pak něčím hrozným.

Strach

- ❖ Bojíme se neznámého; a strach se šíří davově.
 - » Můžeme se „nakazit“; „žijeme“ pak něčím hrozným.
 - Kolem roku 2000 byly velké povodně.
 - Média jela nepřetržitě, probíhaly sbírky, speciální daně...

- ❖ Bojíme se neznámého; a strach se šíří davově.
 - » Můžeme se „nakazit“; „žijeme“ pak něčím hrozným.
 - Kolem roku 2000 byly velké povodně.
 - Média jela nepřetržitě, probíhaly sbírky, speciální daně...
 - 11. září 2001 spadlo Světové obchodní centrum.
 - Amerika tím „žila“; vyústilo to ve zbytečnou dvacetiletou válku.

- ❖ Bojíme se neznámého; a strach se šíří davově.
 - » Můžeme se „nakazit“; „žijeme“ pak něčím hrozným.
 - Kolem roku 2000 byly velké povodně.
 - Média jela nepřetržitě, probíhaly sbírky, speciální daně...
 - 11. září 2001 spadlo Světové obchodní centrum.
 - Amerika tím „žila“; vyústilo to ve zbytečnou dvacetiletou válku.
 - Koronavirus nás paralyzoval na dva roky.
 - Spousta lidí přijala pandemii jako hlavní téma svých životů.

- ❖ Bojíme se neznámého; a strach se šíří davově.
 - » Můžeme se „nakazit“; „žijeme“ pak něčím hrozným.
 - Kolem roku 2000 byly velké povodně.
 - Média jela nepřetržitě, probíhaly sbírky, speciální daně...
 - 11. září 2001 spadlo Světové obchodní centrum.
 - Amerika tím „žila“; vyústilo to ve zbytečnou dvacetiletou válku.
 - Koronavirus nás paralyzoval na dva roky.
 - Spousta lidí přijala pandemii jako hlavní téma svých životů.
 - Válka na Ukrajině, v Izraeli...

- ❖ Bojíme se neznámého; a strach se šíří davově.
 - » Můžeme se „nakazit“; „žijeme“ pak něčím hrozným.
 - Kolem roku 2000 byly velké povodně.
 - Média jela nepřetržitě, probíhaly sbírky, speciální daně...
 - 11. září 2001 spadlo Světové obchodní centrum.
 - Amerika tím „žila“; vyústilo to ve zbytečnou dvacetiletou válku.
 - Koronavirus nás paralyzoval na dva roky.
 - Spousta lidí přijala pandemii jako hlavní téma svých životů.
 - Válka na Ukrajině, v Izraeli...
 - Střelba na FF UK, ale i kdekoliv jinde v zahraničí...

Důsledky strachu

❖ Vystrašeným lidem se lépe vládne.

Důsledky strachu

- ❖ Vystrašeným lidem se lépe vládne.
 - » Stačí nabídnout řešení či „řešení“ toho, čeho se bojí.

Důsledky strachu

- ❖ Vystrašeným lidem se lépe vládne.
 - » Stačí nabídnout řešení či „řešení“ toho, čeho se bojí.
- ❖ Strach vypíná kritické myšlení; a šíří se.

Důsledky strachu

- ❖ Vystrašeným lidem se lépe vládne.
 - » Stačí nabídnout řešení či „řešení“ toho, čeho se bojí.
- ❖ Strach vypíná kritické myšlení; a šíří se.
 - » Když vzplane, stačí jej přiživovat, žije svůj život.

Důsledky strachu

- ❖ Vystrašeným lidem se lépe vládne.
 - » Stačí nabídnout řešení či „řešení“ toho, čeho se bojí.
- ❖ Strach vypíná kritické myšlení; a šíří se.
 - » Když vzplane, stačí jej přiživovat, žije svůj život.
- ❖ Čím víc se lidé bojí, tím víc jsou ochotni platit.

Důsledky strachu

- ❖ Vystrašeným lidem se lépe vládne.
 - » Stačí nabídnout řešení či „řešení“ toho, čeho se bojí.
- ❖ Strach vypíná kritické myšlení; a šíří se.
 - » Když vzplane, stačí jej přiživovat, žije svůj život.
- ❖ Čím víc se lidé bojí, tím víc jsou ochotni platit.
 - » Za bezpečí či „bezpečí“ od vlády platíme svobodou.

Svoboda „versus“ bezpečí

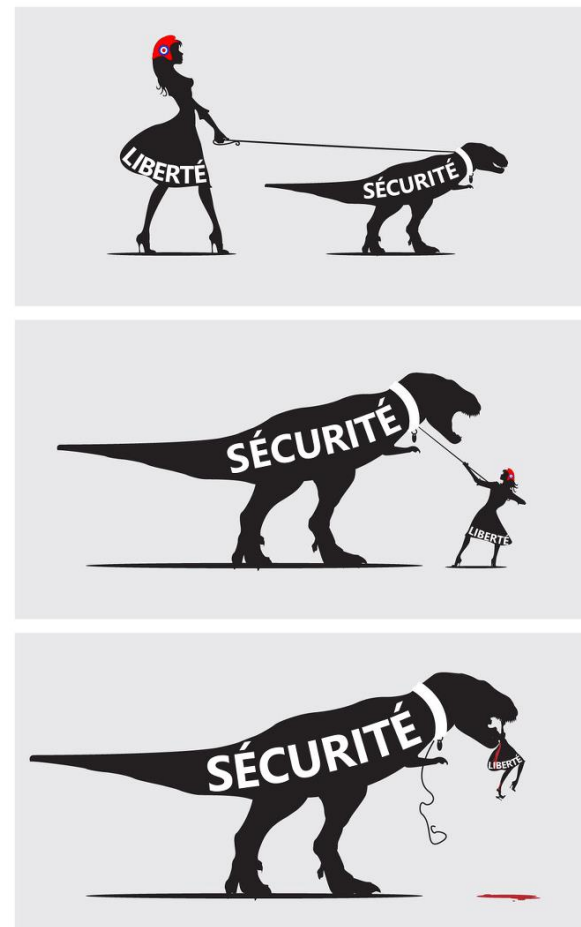
❖ „Ti, kdo obětují svobodu, aby získali více bezpečí, ztratí obé a nezaslouží si ani jedno.“

– Benjamin Franklin

Svoboda „versus“ bezpečí

❖ „Ti, kdo obětují svobodu, aby získali více bezpečí, ztratí obé a nezaslouží si ani jedno.“

– Benjamin Franklin

Co s tím?

Co s tím?

❖ Neživit strach.

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

- Můžeme přinášet logické argumenty i empirická data.

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

- Můžeme přinášet logické argumenty i empirická data.
 - To někdy funguje, jindy ne; zejména nejednáme-li empaticky.

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

- Můžeme přinášet logické argumenty i empirická data.
 - To někdy funguje, jindy ne; zejména nejednáme-li empaticky.
 - Vedlejším efektem je popularizace tématu (i my tím můžeme „žít“).

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

- Můžeme přinášet logické argumenty i empirická data.
 - To někdy funguje, jindy ne; zejména nejednáme-li empaticky.
 - Vedlejším efektem je popularizace tématu (i my tím můžeme „žít“).
- **Inakce někdy může být nejlepším řešením.**

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

- Můžeme přinášet logické argumenty i empirická data.
 - To někdy funguje, jindy ne; zejména nejednáme-li empaticky.
 - Vedlejším efektem je popularizace tématu (i my tím můžeme „žít“).
- **Inakce někdy může být nejlepším řešením.**
 - Zejména hrozí-li, že tématu zcela propadneme my sami.

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

- Můžeme přinášet logické argumenty i empirická data.
 - To někdy funguje, jindy ne; zejména nejednáme-li empaticky.
 - Vedlejším efektem je popularizace tématu (i my tím můžeme „žít“).
- **Inakce někdy může být nejlepším řešením.**
 - Zejména hrozí-li, že tématu zcela propadneme my sami.
 - Ale také pokud naše příspěvky zvedají více emocí než uklidňují.

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

- Můžeme přinášet logické argumenty i empirická data.
 - To někdy funguje, jindy ne; zejména nejdáme-li empaticky.
 - Vedlejším efektem je popularizace tématu (i my tím můžeme „žít“).
- **Inakce někdy může být nejlepším řešením.**
 - Zejména hrozí-li, že tématu zcela propadneme my sami.
 - Ale také pokud naše příspěvky zvedají více emocí než uklidňují.
 - Svobodný přístav čelil kritice za koronavirus i FF UK.

Co s tím?

❖ Neživit strach.

» Toho lze dosáhnout více způsoby...

- Můžeme přinášet logické argumenty i empirická data.
 - To někdy funguje, jindy ne; zejména nejednáme-li empaticky.
 - Vedlejším efektem je popularizace tématu (i my tím můžeme „žít“).
- **Inakce někdy může být nejlepším řešením.**
 - Zejména hrozí-li, že tématu zcela propadneme my sami.
 - Ale také pokud naše příspěvky zvedají více emocí než uklidňují.
 - Svobodný přístav čelil kritice za koronavirus i FF UK.
 - Tím nevyzývám k nicnedělání; jsou i jiná témata a osobní příklad.

Technologická singularita, AI...

❖ Bojíte se, že nás zničí AI jako v Terminátorovi?

Technologická singularita, AI...

- ❖ Bojíte se, že nás zničí AI jako v Terminátorovi?
 - » A slyšeli jste o technologické singularitě?

Technologická singularita, AI...

- ❖ Bojíte se, že nás zničí AI jako v Terminátorovi?
 - » A slyšeli jste o technologické singularitě?

- ❖ Bod zlomu – vývoj se stane rychlejším než lidé.
 - » Stroje inovují a vyvíjejí stroje v nadlidské rychlosti.

Technologická singularita, AI...

- ❖ Bojíte se, že nás zničí AI jako v Terminátorovi?
 - » A slyšeli jste o technologické singularitě?
- ❖ Bod zlomu – vývoj se stane rychlejším než lidé.
 - » Stroje inovují a vyvíjejí stroje v nadlidské rychlosti.
 - » Jednoho dne se probudíte a nikam se nepřipojíte.

Technologická singularita, AI...

- ❖ Bojíte se, že nás zničí AI jako v Terminátorovi?
 - » A slyšeli jste o technologické singularitě?

- ❖ Bod zlomu – vývoj se stane rychlejším než lidé.
 - » Stroje inovují a vyvíjejí stroje v nadlidské rychlosti.
 - » Jednoho dne se probudíte a nikam se nepřipojíte.
 - A cokoliv budete zkoumat, se Vám změní pod rukama.

Technologická singularita, AI...

- ❖ Bojíte se, že nás zničí AI jako v Terminátorovi?
 - » A slyšeli jste o technologické singularitě?

- ❖ Bod zlomu – vývoj se stane rychlejším než lidé.
 - » Stroje inovují a vyvíjejí stroje v nadlidské rychlosti.
 - » Jednoho dne se probudíte a nikam se nepřipojíte.
 - A cokoliv budete zkoumat, se Vám změní pod rukama.
 - » AI může sledovat libovolné (pro nás nesmyslné) cíle.
 - Lidé je nebudou ani chápat; a nebudou schopni nic dělat.

Klidem ke svobodě

❖ Atomovky nás taky nevyhladily...

Klidem ke svobodě

- ❖ Atomovky nás taky nevyhladily...
 - » Ale co je to za argument? To je přece něco jiného.

Klidem ke svobodě

❖ Atomovky nás taky nevyhladily...

» Ale co je to za argument? To je přece něco jiného.

- Ano i ne. Hrozba je pokaždé jiná (snad i strašlivější).
 - Pokaždé však vypadala fatálně; a vždy jsme si nějak poradili.

Klidem ke svobodě

❖ Atomovky nás taky nevyhladily...

» Ale co je to za argument? To je přece něco jiného.

- Ano i ne. Hrozba je pokaždé jiná (snad i strašlivější).
 - Pokaždé však vypadala fatálně; a vždy jsme si nějak poradili.

❖ A co teda s tou singularitou?

Klidem ke svobodě

- ❖ Atomovky nás taky nevyhladily...
 - » Ale co je to za argument? To je přece něco jiného.
 - Ano i ne. Hrozba je pokaždé jiná (snad i strašlivější).
 - Pokaždé však vypadala fatálně; a vždy jsme si nějak poradili.

- ❖ A co teda s tou singularitou?
 - » Většina lidí: Nic; máte komparativní výhodu jinde.

Klidem ke svobodě

- ❖ Atomovky nás taky nevyhladily...
 - » Ale co je to za argument? To je přece něco jiného.
 - Ano i ne. Hrozba je pokaždé jiná (snad i strašlivější).
 - Pokaždé však vypadala fatálně; a vždy jsme si nějak poradili.

- ❖ A co teda s tou singularitou?
 - » Většina lidí: Nic; máte komparativní výhodu jinde.
 - » Nadšenci: Fascinovaně zkoumejte, vymýšlejte...

Klidem ke svobodě

- ❖ Atomovky nás taky nevyhladily...
 - » Ale co je to za argument? To je přece něco jiného.
 - Ano i ne. Hrozba je pokaždé jiná (snad i strašlivější).
 - Pokaždé však vypadala fatálně; a vždy jsme si nějak poradili.

- ❖ A co teda s tou singularitou?
 - » Většina lidí: Nic; máte komparativní výhodu jinde.
 - » Nadšenci: Fascinovaně zkoumejte, vymýšlejte...
 - Už teď reálně řeší, jak se spíš adaptovat než tomu bránit.

Technologie (ne)svobody

- ❖ **Technologie jsou vždy neutrální.**
 - » Lze je využívat ve prospěch svobody i proti ní.

Technologie (ne)svobody

❖ Technologie jsou vždy neutrální.

- » Lze je využívat ve prospěch svobody i proti ní.
 - Některé nalézají více typických využití proti svobodě.
 - Třeba face recognition; ale i tu použili anarchisté proti policii.

Technologie (ne)svobody

❖ Technologie jsou vždy neutrální.

- » Lze je využívat ve prospěch svobody i proti ní.
 - Některé nalézají více typických využití proti svobodě.
 - Třeba face recognition; ale i tu použili anarchisté proti policii.
 - Jiné zas pro ni.
 - Třeba šifrování; ale i to používají státy například ve válkách...

Technologie (ne)svobody

❖ Technologie jsou vždy neutrální.

- » Lze je využívat ve prospěch svobody i proti ní.
 - Některé nalézají více typických využití proti svobodě.
 - Třeba face recognition; ale i tu použili anarchisté proti policii.
 - Jiné zas pro ni.
 - Třeba šifrování; ale i to používají státy například ve válkách...
 - Typické použití technologie se může v čase a vývoji měnit.

Technologie (ne)svobody

❖ Technologie jsou vždy neutrální.

» Lze je využívat ve prospěch svobody i proti ní.

- Některé nalézají více typických využití proti svobodě.
 - Třeba face recognition; ale i tu použili anarchisté proti policii.
- Jiné zas pro ni.
 - Třeba šifrování; ale i to používají státy například ve válkách...
- Typické použití technologie se může v čase a vývoji měnit.

❖ V čase se neustále mění „rozložení sil“.

Co bude dál?

**Život má větší představivost,
než si nosíme ve svých snech.**

- ❖ **Každou zdánlivě fatální inovaci jsme zvládli.**
 - » Snad každou jsme využili k posunu lidstva vpřed.

- ❖ **Bojíme se neznámého; snáze se nám tak vládne.**
 - » **Můžeme si vybrat, jakou zvolíme perspektivu.**
 - Můžeme „žít“ katastrofami; **nebo taky nemusíme.**
 - » Problémy dnes asi nejsou principiálně jiné než dřív.
 - Přesvědčení o výjimečnosti (naší doby) vyvolává strach.
 - **Uklidnit se lze zvědomováním ne-výjimečnosti (naší doby).**